

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ _____

гр. Варна,2022г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – ВАРНА, XXIII-ти състав, в закрито съдебно заседание, проведено на шестнадесети декември през две хиляди двадесет и втора година, в състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ : НАТАЛИЯ ДИЧЕВА

като разгледа докладваното от съдия Н.Дичева **адм. дело № 1236/2022г.** на АдмС – Варна, за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 8, ал. 3 от Закона за запасите от нефт и нефтопродукти (ЗЗНН).

Образувано е по жалба на „Солвей Соди“ АД, гр.Девня, ЕИК *****, представлявано от С.Н.- изпълнителен директор против Разпореждане за създаване на запаси за извънредни ситуации № Р-12-196/28.04.2022г., издадено от заместник-председателя на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“, с което на основание чл.12 и чл. 23 от ЗЗНН на „Солвей Соди“ АД, е разпоредено за едногодишен период, считано от 01.07.2022 г. до 30.06.2023г. да създаде и съхранява, респ. организира и финансира за своя сметка и със свои средства нива на запаси от котелно гориво за извънредни ситуации по чл. 2, ал. 1 от ЗЗНН в размер на 53 422,256 тона (петдесет и три хиляди четиристотин двадесет и два тона и двеста петдесет и шест килограма).

В хода на производството, съдът преценява, че за разрешаването на спора между страните е необходимо тълкуване на Директива на Съвета 2009/119/ЕО от 14 септември 2009г. за налагане на задължение на държавите-членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти.

Във връзка с това, Административен съд - Варна, в настоящият съдебен състав, счита за уместно да отправи до Съда на Европейския съюз запитване относно тълкуването на приложимите към спора разпоредби от Правото на Европейския съюз.

По тези съображения, съдът формулира съдържанието на преюдициалното запитване, както следва:

I. СТРАНИ ПО СПОРА В ГЛАВНОТО ПРОИЗВОДСТВО

1. Жалбоподател – „Солвей Соди“ АД, гр.Девня, ЕИК *****, представлявано от С.Н.- изпълнителен директор седалище и адрес на управление: Република България, гр. Девня, общ. Девня, обл.Варна, п.к. 9161, Промишлена зона, представлявано от адвокат М.К. с адрес на адвокатската кантора: гр. София 1463, *****Ответник** – Заместник-председателя на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ с адрес: гр. София, *** факс: ***, представляван от главни юрисконсулти Е. И. и Д. М..

II. ПРЕДМЕТ НА СПОРА В ГЛАВНОТО ПРОИЗВОДСТВО И ОТНОСИМИ ФАКТИ

2. Спорът между страните е относно законосъобразността на Разпореждане за създаване на запаси за извънредни ситуации № Р-12-196/12.04.2022г., издадено от заместник-председателя на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси.

3. През 2021г. Жалбоподателят е закупил и внесъл нефтен кокс в размер на 295843,939 тона, декларирано пред ДА ДРВВЗ с подадена от Дружеството справка-декларация по чл. 4, ал. 2 от ЗЗНН. Внасяните от Жалбоподателя количества нефтен кокс са предназначени за основно гориво за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия в топлоелектрическа централа (ТЕЦ). Няма твърдения и доказателства през 2021г. Дружеството да е осъществявало внос или вътрешнообщностни придобивания (ВОП) на друг вид продукт по Приложение А, глава 3.4 от Регламент № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година относно статистиката за енергийния сектор („Регламент (ЕО) № 1099/2008“) или на тежки горива.

4. Във връзка с горепосочените ВОП на нефтен кокс през 2021г., на 5.05.2022г. на Дружеството е връчено Оспореното разпореждане, с което Жалбоподателят е задължен да създаде, съхранява и обновява със свои средства и за своя сметка определените ЗИС.

5. Дружеството е подало жалба срещу Разпореждането, в резултат на което е образувано адм. дело № 1236/ 2022 г. на Административен съд - Варна.

6. Жалбоподателят оспорва да е „задължено лице“ по смисъла на ЗЗНН и Директивата и оспорва възложеното му задължение да създава и съхранява определените с Оспореното разпореждане ЗИС - котелно гориво (тежък мазут по см. на т. 3.4.18. от Приложение А на Регламент (ЕО) № 1099/2008), каквото Дружеството не внася и не използва по какъвто и да било начин, не търгува с котелно гориво, не доставя на пазара, не освобождава за обращение/потребление течни нефтопродукти (продукти от нефтен произход или течни горива), в т.ч. котелно гориво.

7. Дружеството използва за производството в ТЕЦ, наред с нефтен кокс, като помощно гориво и дизел (лек мазут по см. на т. 3.4.17. от Приложение А на Регламент (ЕО) № 1099/2008), в количества от около 300 тона годишно.

8. Като енергийно предприятие, осъществяващо комбинирано производство на електрическа и на топлинна енергия, Дружеството е задължено да поддържа резерви от горива по Закона за енергетиката (ЗЕ) и Наредба № 11 от 10 юни 2004 г. за резерви от горива, изд. от министъра на енергетиката и енергийните ресурси на осн. чл. 85 ЗЕ и чл.128 от ЗЕ („Наредбата за резерви от горива“). По силата на цитираните нормативни актове Жалбоподателят поддържа резерви от нефтен кокс и дизелово гориво, които използва в икономическата си дейност. Част от периода за съхраняване на резерви от горива по ЗЕ съвпада с периода на съхраняване на ЗИС по ЗЗНН.

9. Дружеството не разполага със склад за съхраняване на запаси от нефт и нефтопродукти, регистриран по реда на чл. 38 от ЗЗНН и не фигурира като съхранител във водения от Държавната агенция регистър по чл. 7, ал. 1, т. 4, б. „в“ от ЗЗНН, поради което Дружеството няма качеството на „съхранител“ по смисъла на ЗЗНН.

10. Жалбоподателят поддържа, че възложеното му създаване и съхраняване на определените с Разпореждането нива на ЗИС от котелно гориво е свързано със значима финансова тежест - за Дружеството е непосилно закупуване на 53 422,256 тона котелни горива. Покупката на ЗИС ще влоши основните финансови показатели на Жалбоподателя и крие риск от невъзможност за посрещане на паричните задължения на Дружеството и тяхното изпълнение.

11. За да изпълни задължението си, Дружеството следва или да закупи котелни горива, или да делегира задължението си на друг икономически оператор срещу заплащане, но това е обективно невъзможно, заради липсващи в достатъчен размер в страната свободни вместимости за съхраняване на запаси от котелно гориво, както и заради недостиг на нефтопродукти за реализиране на възможността от делегирането на ЗИС в друга държава-членка на ЕС.

12. Дружеството възразява и срещу количеството от котелни горива, които е задължено да съхранява. Количеството, което е задължено да създаде и поддържа, е сравнимо с цялото годишно потребление на мазут в страната през 2021г. В открито съдебно заседание Жалбоподателят заявява, че докато делото е висящо, всеки месец е обект на проверки за изпълнение на задълженията си по Оспореното разпореждане. За неизпълнение на вмененото с Разпореждането задължение за ЗИС, ДА ДРВВЗ е издала Наказателно постановление № 4513 от 29.11.2022г, с което на Дружеството е наложена имуществена санкция в размер 26 711 128лв. /двадесет и шест милиона седемстотин и единадесет хиляди сто двадесет и осем лева/ за извършено административно нарушение по чл. 17, ал. 1 ЗЗНН.

13. Задължението на „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД за създаване на запаси за извънредни ситуации възниква по силата на закона (чл. 23, ал. 2 ЗЗНН) поради осъществения от дружеството внос през 2021г. на енергиен продукт по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 - нефтен кокс, която дейност е декларирана от „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД със справка-декларация по чл.4, ал. 2 ЗЗНН за 2021г., налични към 01януари 2021г.- 18987тона; внесени при режим на внос – 295 844тона и налични към 31 декември 2021г.- 15701тона.

Нивата на запаси за извънредни ситуации на „Солвей Соди“ АД са определени по реда на чл. 23, ал. 2 от ЗЗНН - пропорционално на участието на „Солвей Соди“ АД спрямо общото участие на всички задължени лица, в общия нетен внос и вътрешнообщностни придобивания (ВОП) на територията на страната през предходната календарна година.

14. Във връзка с горепосочените вътреобщностни придобивания на смазочни масла през 2021г., на Дружеството е връчено обжалваното Разпореждане за създаване на запаси за извънредни ситуации № Р-12-196/28.04.2022г. („Разпореждането“), издадено от заместник-председателя на

Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“, с което на основание чл. 12 и чл. 23 от Закона за запасите от нефт и нефтопродукти (ЗЗНН) на „Солвей Соди“ АД е разпоредено за едногодишен период, считано от 01.07.2022г. до 30.06.2023г. да създаде и съхранява, респ. организира и финансира за своя сметка и със свои средства нива на запаси от котелно гориво за извънредни ситуации по чл. 2, ал. 1 от ЗЗНН в размер на 53422,256 тона (петдесет и три хиляди четиристотин двадесет и два тона и двеста петдесет и шест килограма).

15. 19.05.2022г. (в рамките на законовия срок), Дружеството е подало жалба срещу горепосоченото разпореждане, в резултат на което е образувано адм. дело № 1236/2022г. на Административен съд – Варна. Дружеството не счита, че следва да създава и съхранява определения му запас за извънредни ситуации във вид на котелно гориво и иска отмяна на разпореждането поради неговата незаконосъобразност, като изтъква множество съображения. Част от основанията за незаконосъобразност на Разпореждането, посочени в жалбата, са свързани с определянето на Дружеството като задължено лице, липсата на финансова възможност за закупуване на определеното с Разпореждането количество котелно гориво, неподдържането от Дружеството на съоръжения за съхранение на котелно гориво и невъзможност за изпълнение в срок на задължението за създаване и съхранение на определения запас за извънредни ситуации. Тези възражения са свързани с дължима от съда преценка дали правилно е приложено правото на Европейския съюз, в частност - Директива на Съвета 2009/119/ЕО от 14 септември 2009г. за налагане на задължение на държавите-членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти, чрез транспонирането ѝ в националното право със ЗЗНН.

16. По делото е приета съдебно-счетоводна експертиза, която установява, че от ответната страна не е допусната аритметична грешка в изчислението по формулата, която определя количеството котелно гориво за извънредни ситуации по чл. 2, ал. 1 от ЗЗНН в размер на 53422,256 тона, което трябва да осигури жалбоподателя, т.е. същото е правилно определено.

17. При осъществяване на стопанската си дейност Дружеството не използва котелни горива, като това обстоятелство е валидно както за 2021 г., така и към настоящия момент. Жалбоподателят използва в производството си: автомобилен бензин, код 17 - 26тона; транспортно дизелово гориво, код 20 -

71тона; нефтен кокс, код 30 - 258918тона; газьол за отопление и други газьоли, код 22- 202тона; пропан бутанови смеси- код 25-1тон.

18. Дружеството разполага с резервоари със значително по-малки вместимости, които не могат да поемат съхранението на 53422,256тона котелно гориво.

19. Дружеството не разполага с количеството определен му запас за извънредни ситуации от котелно гориво и следва или да го закупи, или да делегира задължението си на друг икономически оператор срещу заплащане.

20. Дружеството не разполага със склад за съхраняване на запаси от нефт и нефтопродукти, регистриран по реда на чл. 38 от ЗЗНН и в частност на посочените по-горе нефтопродукти, поради което няма качеството на „съхранител“ по смисъла на ЗЗНН.

21. Създаването и съхраняването лично от Дружеството на определените с Разпореждането нива на запаси от котелно гориво за извънредни ситуации е свързано със значима за Дружеството финансова тежест и с необходимост от технологично време за изпълнение на процедурата по регистрация на склад за съхранение на нефтопродукти, което е установено със заключението и заявеното в съдебно заседание от вещото лице по съдебно-икономическа експертиза.

22. Изчисленията по отношение на определените на Дружеството с Разпореждането нива на запаси от котелно гориво за извънредни ситуации, които трябва да създаде и да съхранява, според приетото по делото заключение от вещо лице, са в съответствие с методите, определени с Директива на Съвета 2009/119/ЕО от 14 септември 2009 г. за налагане на задължение на държавите-членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти и със Закона за запасите от нефт и нефтопродукти.

23. Жалбоподателят твърди, че е потърсил свободни складови вместимости у регистрираните от Агенцията съхранители на котелно гориво с цел да наеме свободен обем и да закупи или заеме и вложи определените му количества ЗИС в техните складове. От проведената кореспонденция със съхранителите, жалбоподателят е стигнал до извод, че в страната няма предлагане на свободни складови вместимости в търсения от „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД обем.

24. Според ответната страна към 24.06.2022г. съхранителите предоставят информация на ДА ДРВВЗ за свободни вместимости за котелни горива в общ размер на 65 156, 000 тона, от които за „ФЕНИКС ОЙЛ ТРЕЙД“ЕООД - 30 000, 000 тона. Тази информация е постъпила в ТД ДР-Плевен, ТД ДР- Бургас и ТД ДР-Варна, които са я обобщили и изпратили в Централно управление на Агенцията с писма (3 бр.) с вх. № 1958/20,06.2022 г.

Ответната страна сочи, че трето лице - „ЛОТУС ОЙЛ ТРЕЙД“ ЕООД уведомява „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД на 16.05.2022г., че има възможност да съхранява част от определените на дружеството количества ЗИС (от 3000 до 8000 тона), както и да му продаде котелно гориво с опция за обратно изкупуване след края на периода за съхранение.

Друго трето лице - „ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД предлага услуга на жалбоподателя по създаване на ЗИС от 1500 тона котелно гориво, а остатъка до 53 422, 256 тона предлага да бъде под формата на дизелово гориво.

25. Ответната страна заявява, че съгласно ЗЗНН и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане, липсва изискване задължените лица да създават ЗИС само при един съхранител или само под формата на един вид нефтопродукт. С оглед изпълнение на задължението си за създаване на ЗИС от котелно гориво, „СОЛВЕЙ СОДИ“ АД би могло да се възползва от описаните по-горе възможности - свободна съдова вместимост за котелно гориво в количество от 30000, 000 тона, с каквато е разполагало „ФЕНИКС ОЙЛ ТРЕЙД“ ЕООД, и предложената възможност от „ЛОТУС ОЙЛ ТРЕЙД“ ЕООД за съхранение на количество от 3000 до 8000 тона. По отношение на останалото количество ЗИС, задълженото лице е разполагало със следните възможности:

- по чл. 21, ал. 11 ЗЗНН - да поиска част от определеното му количество котелно гориво да бъде заменено с газьол и автомобилни бензини и/или гориво за дизелови двигатели;
- по чл. 18, ал. 1. т. 2 ЗЗНН - от свое име и за своя сметка да делегира чрез договор създаването и съхраняването на част от определените му нива на ЗИС (до 50 %) на икономически оператори и/или съхранители, които имат възможност да предоставят нефт и нефтопродукти и/или разполагат със свободни съдови вместимости

за съхраняване на запаси за извънредни ситуации на територията на други държави - членки на Европейския съюз.

III. ОТНОСИМИ НОРМАТИВНИ РАЗПОРЕДБИ

A. НАЦИОНАЛНО ПРАВО

26. Закон за запасите от нефт и нефтопродукти (Обн. - ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 15.02.2013 г.; изм., бр. 14 От 20.02.2015 г.; изм., бр. 85 от 24.10.2017 г.; доп., бр. 62 от 27.07.2018 г., в сила 29.01.2019 г.; изм., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 17 от 26.02.2019 г.; изм. и доп., бр. 53 от 05.06.2020 г., в сила от 05.06.2020 г.; изм. и доп., бр. 65 от 21.07.2020 г.; изм. и доп., бр. 105 от 11.12.2020 г., в сила от 01.01.2021 г.)

26.1. Чл. 1. (1) С този закон се уреждат обществените отношения, свързани със създаването, съхраняването, обновяването, ползването и възстановяването на запаси за извънредни ситуации от нефт и нефтопродукти и целеви запаси от нефтопродукти, както и се въвеждат необходимите процедури за преодоляването на евентуален сериозен недостиг.

Запасите по ал. 1 имат за цел да осигурят снабдяването с течни горива в случаите на затрудняване на доставките или значимо прекъсване на снабдяването с нефт и нефтопродукти в страната, в другите държави-членки на Европейския съюз, и/или съгласно влязло в сила решение на Международната агенция по енергетика за отпускане на запаси.

[...]

26.2. Чл. 2. (1) По реда на този закон се създават, съхраняват, обновяват, ползват, възстановяват и контролират запаси за извънредни ситуации от нефт и следните категории нефтопродукти:

1. автомобилни бензини;
2. газьоли, реактивни горива от керосинов тип и гориво за дизелови двигатели;
3. котелни горива;
4. газ пропан-бутан.

[...]

(4) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Този закон се прилага за енергийните продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 г. относно статистиката за енергийния сектор (ОВ, L 304/1 от 14 ноември 2008 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1099/2008“, и за тежките горива, освен ако са доставени на територията на страната в промишлени опаковки с нетно тегло до 1кг.

26.3. Чл. 3. (3) Запасите от нефтопродукти, които се поддържат от енергийните предприятия по реда на чл. 85, ал. 1 и чл. 128 от Закона за енергетиката за тяхна сметка, се включват в общото количество запаси по този закон.

[...]

(4) Задължените лица сами организират и финансират за своя сметка и със свои средства създаването, съхраняването, обновяването и възстановяването на определените им нива на запасите за извънредни ситуации.

26.4. Чл. 4. (2) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Всички български и/или чуждестранни физически и юридически лица, регистрирани като търговци, както и техните клонове, които през предходната календарна година са извършвали на територията на страната дейности по внос и/или вътрешнообщностни пристигания на енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент 1099/2008 и на тежки горива, както и дейности по производство и възлагане на производство на нефтопродукти по чл. 2, ал. 1 и на тежки горива, изготвят и представят в Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ ежегодно до 15 февруари справка-декларация по образец за предходната календарна година с информация за:

1. произведените и/или продадените за потребление количества нефтопродукти по чл. 2, ал. 1 и тежки горива;
2. количествата нефтопродукти по чл. 2, ал. 1 и тежки горива, възложени за производство и/или преработка, както и за потребените от тях и/или продадените за потребление;
3. количествата внесени, изнесени, доставени от вътрешнообщностни пристигания, както и тези напуснали територията на страната като

вътрешнообщностни изпращания и/или предназначени за международни морски бункерни доставки на енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и на тежки горива;

4. наличните количества енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива към 1 януари и към 31 декември;
5. количествата нефтопродукти по чл. 2, ал. 1 от внос и вътрешнообщностни пристигания, предназначени за запаси за извънредни ситуации;
6. (изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) количествата нефтопродукта по чл. 2, ал. 1 от внос и вътрешнообщностни пристигания, продадени на Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи и Държавното предприятие „Държавна петролна компания“ и предназначени за създаване и/или възстановяване на държавни резерви, военновременни запаси, ведомствени военновременни запаси, запаси за извънредни ситуации и целеви запаси от горива.

(3) (Изм. — ДВ. бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Агенция „Митници“ изготвя и представя в Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ информация от митнически документи, включително регистрирани електронни административни документи, относно енергийните продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежките горива, попадащи в обхвата на глава 27 и глава 29 от Комбинираната номенклатура на Европейския съюз от Регламент (ЕС) № 1006/2011 на Комисията от 27 септември 2011 г. за изменение на приложение I към Регламент (ЕИО) № 2658/87 на Съвета относно тарифната и статистическа номенклатура и Общата митническа тарифа (ОВ, L 282/1 от 28 октомври 2011 г.), наричана по-нататък „Комбинираната номенклатура“. Информацията включва данни относно описанието на енергийните продукти, тяхното количество, държавата на изпращане и на получаване и се предоставя по кодове съобразно Комбинираната номенклатура, както следва:

1. ежемесечно до 15-о число за предходния календарен месец относно количествата осъществени внос и вътрешнообщностни

пристигания на енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива и за лицата, които са ги осъществили;

2. ежегодно до 31 януари за предходната календарна година относно количествата осъществени внос, износ, международни морски бункерни доставки, вътрешнообщностни пристигания и вътрешнообщностни изпращания на енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива и за лицата, които са ги осъществили.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Министерството на енергетиката изготвя и представя на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ ежемесечно до 15-о число информация за предходния календарен месец за запасите от енергийни продукти по видове и количества, които са поддържани от енергийните предприятия по реда на чл. 85, ал. 1 и чл. 128 от Закона за енергетиката.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Националният статистически институт изготвя и представя на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“:

1. ежемесечно до 30-то число на текущия месец информация относно докладваните на Евростат данни по видове и количества запаси от нефт и нефтопродукти по чл. 2, ал. 1, включително търговски и оперативни запаси, създадени и поддържани на територията на страната и извън нея; информацията се отнася за месеца, предшестващ предходния календарен месец;
2. ежегодно до 1 март на базата на статистическите данни, събирани и докладвани на Евростат, информация за:
 - а) изчисления нетен внос и вътрешнообщностни пристигания на енергийните продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и на тежките горива в равностойност на нефт за предходната календарна година;
 - б) използваната стойност за намаляване на сумата от нетния внос на суров нефт, газов кондензат и суровини за нефтените рафинерии, която може да е:

аа) четири на сто, или

бб) средното производство на нефта, или

вв) действителното нетно потребление на нефта;

в) изчисленото потребление по видове нефтопродукти в равностойност на нефт за предходната календарна година, като сума от агрегирания показател „брутни вътрешни доставки“, определен в глава 3.2.2.11 от приложение В към Регламент (ЕО) № 1099/2008;

г) списък на производителите на нефтопродукти по чл. 2, ал. 1 на територията на страната в съответствие със Закона за статистиката.

[-]

26.5. Чл. 7. (1) Агенцията:

[...]

8. (изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) изчислява общото и индивидуалните нива на запасите по видове и количества, които трябва да се поддържат от задължените лица и от Държавното предприятие "Държавна петролна компания";

[-]

26.6. Чл. 8.

Председателят на агенцията:

[...]

2. утвърждава нивата на запасите по категории горива общо за страната; регистрира и заличава регистрацията на складовете за съхраняване на запасите по този закон;

[-]

26.7. Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Запасите за извънредни ситуации, които се създават и поддържат от задължените лица и от Държавното предприятие „Държавна петролна компания“, се определят от председателя на агенцията ежегодно до 30

април с разпореждания за общите и индивидуалните нива на запасите по чл. 8, ал. 2, т. 2 и 3. Нивата на запасите се определят въз основа на предоставените данни за предходната календарна година по:

1. член 4, ал. 5, т. 2, букви „а“ и „б“ - за изчисляване на равностойността в нефт на среднодневния нетен внос и вътрешнообщностни пристигания и в съответствие с чл. 14 и чл. 23, или
2. член 4, ал. 5, т. 2, буква „в“ - за изчисляване на равностойността в нефт на среднодневното потребление на територията на страната и в съответствие с чл. 15 и 22.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Общото количество запаси за извънредни ситуации от нефт и нефтопродукти по чл. 2, ал. 1 съответства най-малко на по-голямата от двете величини: 90 дни среднодневен нетен внос и вътрешнообщностни пристигания, от които 30 дни за Държавното предприятие „Държавна петролна компания“, или 61 дни среднодневно потребление на територията на страната, от които 20 дни за Държавното предприятие „Държавна петролна компания“.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) При определяне нивата на запасите за извънредни ситуации се взема предвид и информацията, получена по чл. 4, ал.2, 3, ал. 5, т. 2. ал. 6. 7 и 9.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Нивата на запасите за извънредни ситуации на всяко задължено лице се определят пропорционално на участието му в общия нетен внос и вътрешнообщностни пристигания или в общото вътрешно потребление през предходната календарна година спрямо общото участие на всички задължени лица. В случай че лице по смисъла на чл. 4, ал. 2 не предостави информация или предоставената информация не съответства на информацията, получена по чл. 4, ал. 3, ал. 5, т. 2, ал. 6, 7 и 9, председателят на агенцията уведомява лицето с указание в 7- дневен срок от уведомяването да подготви допълнителна информация и доказателства за извършване на проверка. Председателят на агенцията определя нивата на запасите за извънредни ситуации в зависимост от резултатите от проверката, а в случай че тя не може да бъде осъществена - съобразно данните по чл. 4, ал. 2, 3, ал. 5, т. 2, ал. 6, 7 и 9.

При изчисляване нивата на запасите биогоривата и добавките се вземат предвид само ако вече са смесени със съответните нефтопродукти.

[...]

(11) На всяко българско или чуждестранно физическо или юридическо лице, регистрирано като търговец, както и неговите клонове, което през предходната календарна година е внасяло и/или доставяло от вътрешнообщностни пристигания на територията на страната смазочни масла (в т.ч. базови масла), битум, парафинови восъци, нефтен кокс, катран/гудрон и сяра, се определят нива на запаси за извънредни ситуации под формата на котелни горива.

[...]

26.8. Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) (1) Участието на лицата по смисъла на чл. 4, ал. 2 в нетния внос и вътрешнообщностните пристигания се изчислява по видове енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива в равностойност на нефт съобразно осъществените от тях дейности през предходната календарна година.

(2) Участието на лицата по смисъла на чл. 4, ал. 2 в нетния внос и вътрешнообщностните пристигания на енергийните продукти по ал.1 в равностойност на нефт се определя от сумата на собствените количества, получени на територията на страната през предходната календарна година, от:

1. вноса на енергийните продукти по ал. 1, намален с вноса на нафта;
2. вътрешнообщностните пристигания на енергийните продукти по ал. 1, намалени с вътрешнообщностните пристигания на нафта;
3. наличните към 1 януари енергийни продукти по ал. 1, намалени с наличностите на нафта към 1 януари.

(3) Полученото количество по ал. 2 се намалява със сумата на собствените количества през предходната календарна година:

1. за осъществяването на международни морски бункерни доставки на енергийните продукти по ал. 1 за мореплавателни съдове, напуснали територията на страната, намалени с количествата международни морски бункерни доставки на нафта;

2. за осъществяването на износ и/или вътрешнообщностни изпращания на енергийните продукти по ал. 1, намалени с количествата износ и/или вътрешнообщностни изпращания на нефта;
3. наличните към 31 декември енергийни продукти по ал. 1, намалени с наличностите на нефта към 31 декември.

[...]

(6) Равностойността в нефт на количествата нефтопродукти по ал. 1, с изключение на нефта и изброените енергийни продукти по ал. 5, се изчислява чрез умножаването им с коефициент 1,065.

26.9. Чл. 17. (1) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Задължените лица са длъжни ежегодно до 1 юли да създадат определените им нива на запаси за извънредни ситуации по видове и количества в съответствие с определеното им ниво по чл. 12, ал. 1.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Задължените лица са длъжни да поддържат създадените от тях нива на запаси за извънредни ситуации до 30 юни на следващата календарна година.

26.10. Чл. 18. (1) Задължените лица могат от свое име и за своя сметка да делегират чрез договор създаването и съхраняването на част от определените им нива на запаси за извънредни ситуации само на:

1. (доп. — ДВ, бр. 65 от 2020 г.) съхранители, притежаващи складове, регистрирани по чл. 38, както и на Държавното предприятие „Държавна петролна компания“, които имат възможност да предоставят нефт и нефтопродукти и/или разполагат със свободни съдови вместимости за съхраняване на територията на страната; това право се прилага до 100 на сто от определените индивидуални нива на запаси за извънредни ситуации, като задълженото лице е длъжно да представи в агенцията копие на складов запис най-късно в работния ден следващ деня на издаването му, а съхранителят отговаря за количеството и качеството на запасите, за които е поел задължение да ги съхранява;

2. (изм. — ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) икономически оператори и/или съхранители, които имат възможност да предоставят нефт и нефтопродукти и/или разполагат със свободни съдови вместимости за съхраняване на запаси за извънредни ситуации на територията на други държави-членки на Европейския съюз; това право се прилага до 50 на сто от индивидуално определените нива на запаси за съответните категории нефтопродукти и нефт; всяко конкретно делегиране се допуска по искане на задълженото лице след предварително разрешение от компетентните органи на другата държава-членка на Европейския съюз, на чиято територия ще се съхраняват запасите, и последващо разрешение от агенцията; отговорността на икономическите оператори и съхранителите за вида, количеството и качеството на приетите за съхраняване запаси се определят съобразно законодателството на съответната държава-членка на Европейския съюз, а задълженото лице носи отговорност по съответното национално законодателство;
3. (изм. - ДВ. бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) една или повече централни структури за управление на запасите на други държави-членки на Европейския съюз, които предварително са изявили готовност да съхраняват такива запаси; това право се прилага до 50 на сто от индивидуално определените нива на запаси за съответните категории нефтопродукти и нефт; всяко конкретно делегиране се допуска по искане на задълженото лице след предварително разрешение от агенцията и от компетентните органи на другата държава-членка на Европейския съюз, на чиято територия ще се съхраняват запасите.

(2) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Общото делегирано количество по ал. 1, т. 2 и/или 3 не може да надвишава 50 на сто от индивидуално определените нива на запаси за съответните категории нефтопродукти и нефт на задълженото лице.

[-.]

26.11. Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) (1) Запаси за извънредни ситуации може да се поддържат под формата на нефт и/или нефтопродукти по чл. 2, ал. 1.

(2) Количествата запаси за извънредни ситуации по ал. 1 се отчитат съгласно техния действителен тонаж.

(3) Нивата на запасите за извънредни ситуации от нефтопродукти по чл. 2, ал. 1, определени въз основа на среднодневното потребление, може да бъдат създавани и съхранявани под формата на нефт единствено от производители и/или възложители на производство, като сумарното количество нефт трябва да бъде равно на количеството запас от нефтопродукти по чл. 2, ал. 1, чиято замяна се иска. Замяната на нефтопродукти в нефт може да се прилага за:

1. не повече от 50 на сто от количеството на индивидуално определените запаси за извънредни ситуации от нефтопродуктите по чл. 2, ал. 1, т. 1 — 3;
2. сто на сто от количеството на индивидуално определените запаси за извънредни ситуации от нефтопродуктите по чл. 2, ал. 1, т. 4.

[...]

(11) Нивата на запасите за извънредни ситуации от котелно гориво, определени въз основа на нетния внос и вътрешнообщностни пристигания или среднодневното потребление, може до 100 на сто да се създават и съхраняват и под формата на газьоли, автомобилни бензини и/или гориво за дизелови двигатели, като количеството трябва да бъде равно на количеството запас от котелно гориво, чиято замяна се иска.

[...]

26.12. Чл. 23. (1) В случай че нивата на запасите за извънредни ситуации са били определени въз основа на среднодневния нетен внос и вътрешнообщностни пристигания на територията на страната, категориите задължени лица се определят съобразно ал. 2 и 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) Всяко лице, което е внасяло енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива през предходната календарна година, е длъжно да създаде, да съхранява, обновява и възстановява със свои средства и за своя

сметка запаси за извънредни ситуации в количество, пропорционално на участието му спрямо общото участие на всички задължени лица, в общия нетен внос и възрешнообщностни пристигания на територията на страната през предходната календарна година.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2020 г.. в сила от 5.06.2020 г.) Всяко лице, което е осъществявало вътрешнообщностни пристигания на енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива през предходната календарна година, е длъжно да създаде, да съхранява, обновява и възстановява със свои средства и за своя сметка запаси за извънредни ситуации в количество, пропорционално на участието му спрямо общото участие на всички задължени лица, в общия нетен внос и вътрешнообщностни пристигания на територията на страната през предходната календарна година.

26.13. Чл. 24 (1) Количествата запаси за извънредни ситуации, обезпечавачи изпълнението на задълженията по чл. 22 или 23, могат да бъдат собственост на задълженото лице. на икономическия оператор или на централната структура за управление на запасите на друга държава-членка на Европейския съюз, и/или да са предоставени по договор за заем.

[...]

26.14. Чл. 30. (1) (Изм. — ДВ, бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г., бр. 65 от 2020 г.) Запасите по чл. 2 се съхраняват в складове, регистрирани по реда на чл. 38, или в складове, управлявани от Държавното предприятие „Държавна петролна компания“, както и в съдови вместимости на други държави-членки на Европейския съюз, при условие че е отчетена физическата им наличност и достъпност.

[...]

26.15. Допълнителни разпоредби на ЗЗНН § 1. (Изм. - ДВ. бр. 51 от 2020 г., в сила от 5.06.2020 г.) По смисъла на този закон:

[...]

8. „Вносител“ е местно или чуждестранно физическо или юридическо лице, регистрирано като търговец, както и негови клонове, които са осъществявали внос на територията на страната през предходната

календарна година на енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива.

9. „Лице, осъществявало вътрешнообщностни пристигания“ е местно или чуждестранно физическо или юридическо лице, регистрирано като търговец, както и негови клонове, които са осъществявали вътрешнообщностни пристигания на територията на страната през предходната календарна година на енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 и тежки горива.

10. „Икономически оператор“ е лице, което осъществява икономическа дейност с енергийни продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 на територията на друга държава-членка на Европейския съюз. и е задължено и/или е оправомощено да изпълнява функции по националното законодателство на съответната държава-членка, въвела Директива на Съвета 2009/119/ЕО.

11. „Задължено лице“ е икономически оператор, който създава, съхранява, обновява и възстановява със свои средства и за своя сметка запаси за извънредни ситуации от нефт и нефтопродукти като част от общото количество запаси за извънредни ситуации на Република България.

12. „Съхранител“ е юридическо или физическо лице, което е регистрирало склад по реда на чл. 38 на територията на страната и/или има необходимата правоспособност за осъществяване на съхраняване на нефт и нефтопродукти в други държави-членки на Европейския съюз.

27. Закон за енергетиката, Обн., ДВ, бр. 107 от 9.12.2003г. с последващи изменения.

[...]

27.1. Чл. 128. Производителите на топлинна енергия в топлоелектрически и/или отоплителни централи са длъжни да поддържат резерви от горива в количество, което да гарантира надеждно производство, определени при условията и по реда на наредбата по чл.85, ал. 2.

28. Наредба № 11 от 10.06.2004 г. за резерви от горива, издадена от министъра на енергетиката и енергийните ресурси, обн., ДВ, бр. 75 от 27.08.2004 г., в сила от 27.08.2004 г. с последващи изменения.

28.1. Чл. 2. (1) Резервите от горива по реда на тази наредба се набират и поддържат от енергийните производители и се съхраняват на площадката на всяка централа на производителя.

(2) Енергийният производител може да съхранява на една площадка резерви от горива за повече от една централа, ако транспортната схема гарантира сигурност и непрекъснатост на доставките от гориво до всяка една от тях.

28.2. Чл. 3. (1) Енергийните производители са длъжни да набират и поддържат резерви от горива - основно, разпалващо и съдействащи за сигурността на производството, в количества, с които да продължи производството на електрическа и/или топлинна енергия в случай, че се прекъсне или наруши ритмичната им доставка.

Б. ПРАВОТО НА ЕС

29. ДОГОВОР ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

29.1. Член 122 (предишен член 100 от ДЕО)

1. Без да се засягат останалите процедури, предвидени в Договорите, Съветът, по предложение на Комисията, може да вземе решение, в дух на солидарност между държавите-членки, относно мерките, съобразени с икономическата ситуация, и по-конкретно ако възникнат сериозни затруднения при снабдяването с определени продукти, а именно в областта на енергетиката.

30. Директива на Съвета 2009/119/ЕО от 14 септември 2009 година за налагане на задължение на държавите-членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти, *Selex* номер 02009L0119, публикувана L 265, 9, 9.10.2009, изменена с Директива за изпълнение (ЕС) 2018/1581 на Комисията от 19 октомври 2018 година, публикувана L 263, 57, 22.10.2018 и с Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г., публикуван L 328, 1, 21.12.2018

30.1. Преамбюл

(11)

.....

Нефтопродукти, собственост на предприятия, които са изложени на значителен риск от производства за принудително изпълнение по отношение на

активите им, не следва да се вземат предвид. При налагането на даден оператор на задължение по отношение на запасите, откриването на производство за обявяване в несъстоятелност или за споразумение с кредиторите би могло да се счита за показател за наличието на такъв риск.

(33) Доколкото целта на настоящата директива, а именно поддържането на висока степен на сигурност на снабдяването с нефт и нефтопродукти на Общността посредством надеждни и прозрачни механизми, основани на солидарността между държавите-членки при съблюдаване на правилата на вътрешния пазар и конкуренцията, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и следователно, поради мащаба и последиците ѝ, може да бъде постигната по-добре на общностно равнище, Общността може да приеме мерки съгласно принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

[...]

30.2. Член 1 Цел

С настоящата директива се предвиждат правила за осигуряване на висока степен на сигурност на снабдяването с нефт и нефтопродукти на Общността посредством надеждни и прозрачни механизми, основани на солидарността между държавите-членки, за поддържането на минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти, както и въвеждането на необходимите процедури за преодоляване на евентуален сериозен недостиг.

30.3. Член 2 Определения

За целите на настоящата директива:

[...]

и) „запаси от нефт“ означава запасите от енергийните продукти, изброени в глава 3.4 от приложение А към Регламент (ЕО) № 1099/2008;

й) „запаси за извънредни ситуации“ означава запасите от нефт и нефтопродукти, които всяка държава-членка е длъжна да поддържа съгласно член 3;

30.4. Член 3 Запаси за извънредни ситуации. Изчисляване на задължението по отношение на запасите

1. Държавите-членки приемат всички подходящи закони, подзаконови или административни разпоредби за осигуряването най-късно до 31 декември 2012г. на трайното поддържане в тяхна полза на територията на Общността на общо количество запаси от нефт и нефтопродукти, което съответства най-малко на по-голямата от двете величини: 90 дни среднодневен нетен внос или 61 дни среднодневно вътрешно потребление.

2. Среднодневният нетен внос, който се взема предвид, се изчислява въз основа на равностойността в суров нефт на вноса през изминалата календарна година, определена в съответствие с изложените в приложение I метод и процедури.

3. Среднодневното вътрешно потребление за целта се изчислява въз основа на равностойността в суров нефт на вътрешното потребление през изминалата календарна година, определена в съответствие с изложените в приложение II метод и процедури.

4. Независимо от параграф 2 обаче, за периода от 1 януари до 30 юни на всяка календарна година, среднодневният нетен внос и среднодневното вътрешно потребление, посочени в този параграф, се определят въз основа на внесените или потребени количества през предпоследната календарна година, предшестваща въпросната календарна година.

5. Методите и процедурите за изчисляване на задълженията по отношение на запасите, посочени в настоящия член, могат да бъдат изменяни в съответствие с процедурата по регулиране, посочена в член 23, параграф 2.

30.5. Член 4 Изчисляване на количествата запаси

1. Количествата на съхраняваните запаси се изчисляват по методите, посочени в приложение III. При изчисляването на количествата запаси за всяка категория продукти, които се съхраняват съгласно член 9 тези методи се прилагат само за продуктите от съответната категория.

30.6. Член 5 Наличност на запасите

1. Държавите-членки осигуряват по всяко време наличността и физическата достъпност на запасите за извънредни ситуации и целевите запаси

за целите на настоящата директива. Те определят разпоредбите за идентифициране, отчитане и контрол на тези запаси така че във всеки момент да е възможно те да бъдат проверени. Това изискване се прилага също и за всякакви запаси за извънредни ситуации и целеви запаси, които са смесени с други запаси, съхранявани от икономически оператори.

Държавите-членки предприемат всички необходими мерки, за да предотвратят възникването на всякакви пречки и затруднения, които могат да възпрепятстват осигуряването на наличността на запасите за извънредни ситуации и целевите запаси. Всяка държава-членка може да поставя ограничения или да налага допълнителни условия във връзка с възможността техните запаси за извънредни ситуации и целеви запаси да бъдат съхранявани извън нейната територия.

2. Когато е целесъобразно да се приложат процедурите за извънредни ситуации, предвидени в член 20, държавите-членки забраняват и се въздържат от прилагане на мерки, възпрепятстващи прехвърлянето, използването или пускането в обращение на запаси за извънредни ситуации или целеви запаси, съхранявани на тяхна територия за сметка на друга държава-членка.

(.....)

30.7. Член 8 Икономически оператори

1. Всяка държава-членка осигурява на всеки икономически оператор, на когото тя налага задължение по отношение на запасите с оглед изпълнение на задълженията ѝ по член 3, правото да делегира по избор най-малко част от това задължение, но единствено на:

а) ЦСУЗ на държавата-членка, за чиято сметка се съхраняват запасите;

б) една или повече ЦСУЗ, които предварително са декларирали готовност да съхраняват такива запаси, при условие че това делегиране предварително е било разрешено от държавата-членка, за чиято сметка се съхраняват такива запаси, както и от всички държави-членки, на чиито територии те ще се съхраняват;

в) други икономически оператори, които имат излишък от запаси или наличен свободен капацитет за съхранението им извън територията на

държавата-членка, за чиято сметка запасите се съхраняват в рамките на Общността, при условие че това делегиране е било предварително разрешено от държавата-членка, за чиято сметка се съхраняват запасите, както и от всички държави-членки, на чиито територии те ще се съхраняват; и/или

г) други икономически оператори, които имат излишък от запаси или наличен свободен капацитет за съхранение на територията на държавата-членка, за чиято сметка се съхраняват запасите, при условие че това делегиране е било предварително съобщено на държа вата-членка. Държавите-членки могат да налагат ограничения или условия за такива случаи на делегиране.

Задълженията, делегирани съгласно букви в) и г), не могат да бъдат делегирани вторично. Всякакви промени или удължаването на срока на делегирането съгласно букви б) и в) пораждат действие, само ако предварително е получено разрешение за тях от всички държави-членки, дали разрешение за делегирането. Всякакви промени или удължаването на срока на делегирането съгласно буква г) се разглеждат като ново делегиране.

2. Всяка държава-членка може да ограничи правото за делегиране на икономическите оператори, на които е наложила задължения по отношение на запасите.

Когато обаче тези ограничения ограничават правата на делегиране на даден икономически оператор до количество, съответстващо на по-малко от 10 % от наложеното му задължение по отношение на запасите, държавата-членка гарантира, че е създадала ЦСУЗ, която е задължена да приеме делегирането по отношение на количеството, необходимо за запазване на правото на икономически оператор да делегира най-малко 10 % от наложеното му задължение по отношение на запасите.

Минималният процент, посочен в този параграф, се увеличава от 10 % на 30 % до 31 декември 2017 г.

3. Независимо от разпоредбите на параграфи 1 и 2, дадена държава-членка може да наложи задължение на икономическия оператор да делегира най-малко една част от задължението си по отношение на запасите на ЦСУЗ на държавата-членка.

4. Държавите-членки предприемат необходимите мерки да информират икономическите оператори за методите, които се използват за

изчисляване на наложените им задължения по отношение на запасите, не по-късно от 200 дни преди началото на периода, за който се отнася въпросното задължение. Икономическите оператори упражняват правото си да делегират задължения по отношение на запасите на ЦСУЗ не по-късно от 170 дни преди началото на периода, за който се отнася въпросното задължение.

Когато икономическите оператори са уведомени в рамките на по-малко от 200 дни преди началото на периода, за който се отнася наложеното им задължение по отношение на запасите, те могат да упражнят правото си да делегират това задължение във всеки един момент.

[...]

30.8. Член 20 Процедури при извънредни ситуации

1. Държавите-членки гарантират, че имат установени процедури и предприемат всички необходими мерки, за да дадат възможност на компетентните им органи да пуснат в обращение бързо, ефективно и по прозрачен начин част или всички техни запаси за извънредни ситуации и целеви запаси в случай на значимо прекъсване на снабдяването, както и да наложат общи или специални ограничения на потреблението в съответствие с изчисления недостиг, *inter alia*, чрез приоритетно разпределяне на нефтопродукти на определени групи потребители.

[-]

30.9. Член 21 Санкции

Държавите-членки установяват система от санкции, приложими при нарушаване на национални разпоредби, приети съгласно настоящата директива, и вземат всички необходими мерки за осигуряване на тяхното прилагане. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи. Държавите-членки информират Комисията за тези разпоредби най-късно до 31 декември 2012 г., както и във възможно най-кратък срок — за всяко последващо изменение във връзка с тях.

[...]

31. Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година относно статистиката за енергийния сектор

31.1. Член 2 Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[...]

г) „енергийни продукти“ означава горива, топлоенергия, възобновяема енергия, електроенергия, или всяка друга форма на енергия;

Приложение А, глава 3.4. НЕФТ (суров нефт и нефтени продукти)

[...]

3.4.17. ГАЗЪОЛ/ДИЗЕЛОВО ГОРИВО (ДЕСТИЛИРАН МАЗУТ)

Газьолът/дизеловото гориво са главно междинни дестилати, които се дестилират между 180 °С и 380 °С. Включват се компонентите на смесване. Съществуват различни категории в зависимост от предназначението. Газьолът/дизеловото гориво включва транспортното дизелово гориво за дизелови двигатели със запалване чрез сгъстяване за леки автомобили и камиони. Газьолът/дизеловото гориво включва лекия мазут за отопление на промишлени и търговски сгради, корабни дизелови двигатели и дизелови двигатели, използвани в железопътния транспорт, други газьоли, включително тежки газьоли, които се дестилират при температура между 380 °С и 540 °С и които се използват като изходна суровина в нефтохимическата промишленост. Газьолът/дизеловото гориво е агрегиран продуктов показател, равен на сбора на смесените биодизелови горива (биодизелови горива в газьол/дизелово гориво) и дизеловите горива, които не са биодизелови горива.

Дизелови горива, които не са биодизелови горива

Оставащата част от газьола/дизеловото гориво — газьол/дизелово гориво с изключение на смесените биодизелови горива (представлява основно газьол/дизелово гориво с произход от изкопаеми източници).

3.4.18. МАЗУТ (ТЕЖЪК МАЗУТ)

Всички остатъчни (тежки) мазути (включително мазутите, получени чрез смесване). Кинематичният им вискозитет е по-висок от 10 cSt при 80 °С. Пламната температура е винаги по-висока от 50 °С, а плътността — винаги по-голяма от 0,90 kg/l. Мазутът е агрегиран продуктов показател, равен на сбора на мазута с ниско съдържание на сяра и мазута с високо съдържание на сяра.

Мазут с ниско съдържание на сяра

Мазут със съдържание на сяра, по-малко от 1 %.

Мазут с високо съдържание на сяра

Мазут със съдържание на сяра, по-голямо или равно на 1 %.

[...]

3.4.23. НЕФТЕН КОКС

Черен, твърд страничен продукт, получен главно при крекинг и карбонизация на суровини с нефтен произход, на остатъци от вакуумна дестилация, както и на катран и смола при процеси като забавено или течно коксуване. Състои се главно от въглерод (90-95 %) и е с ниско съдържание на пепел. Използва се като суровина в коксовите пещи в черната металургия, за отопление, за производството на електроди и химикали. Двете основни категории нефтен кокс са „неготовият кокс“ и „калцинираният кокс“. Включва се „катализаторният кокс“, който се отлага върху катализатора по време на рафиниране; този кокс не може да бъде възстановен и обикновено се изгаря като нефтозаводско гориво.

32. Харта на основните права на Европейския съюз

32.1. Член 16 Свобода на стопанската инициатива

Свободата на стопанската инициатива се признава в съответствие с правото на Съюза и с националните законодателства и практики.

32.2. Член 17 Право на собственост

1. Всеки има право да се ползва от собствеността на имуществото, което е придобил законно, да го ползва, да се разпорежда с него и да го завещава. Никой не може да бъде лишен от своята собственост, освен в обществена полза, в предвидените със закон случаи и условия и срещу справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба. Ползването на имуществото може да бъде уредено със закон до степен, необходима за общия интерес.

[...]

32.3. Член 52 Обхват и тълкуване на правата и принципите

Всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от настоящата Харта, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи. При спазване на принципа на пропорционалност ограничения могат да бъдат налагани, само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора.

Признатите от настоящата Харта права, които са предмет на разпоредби на Договорите, се упражняват при определените в тях условия и граници.

[...]

33. Разяснения относно Хартата на основните права на Европейския съюз

33.1. Разяснения по член 16 – Свободата на стопанската инициатива

Този член се основава на практиката на Съда, който е признал свободата да се упражнява икономическа или търговска дейност (вж. Решение от 14 май 1974 г. по Дело 4/73 Nold, ССП 1974, стр. 491, точка 14; и Решение от 27 септември 1979 г. по Дело 230/78 SpA Eridania и др, ССП 1979, стр. 2749, точки 20 и 31) и свободата на договаряне (вж., *inter alia*. Решение по Дело 151/78 *Sukkerfabriken Nykøbing*, ССП 1979, стр. 1, точка 19; Решение от 5 октомври 1999 г. по Дело C-240/97 Испания *с/у* Комисията, ССП 1999, стр. 1-6571, точка 99 от мотивите), както и на член 119, параграфи 1 и 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, който признава свободната конкуренция. Разбира се, това право се упражнява при зачитане на правото на Съюза и на националните законодателства. То може да бъде предмет на ограниченията, предвидени в член 52, параграф 1 от Хартата.

33.2. Разяснения по член 17 – Право на собственост

Този член съответства на член 1 от Допълнителния протокол към ЕКПЧ:

Всяко физическо или юридическо лице има право мирно да се ползва от своята собственост. Никой не може да бъде лишен от своята собственост освен в интерес на обществото и съгласно условията, предвидени в закона и в общите принципи на международното право.

Преходните разпоредби не накърняват по никакъв начин правото на държавите да въвеждат такива закони, каквито сметат за необходими за осъществяването на контрол върху ползването на собствеността в съответствие с общия интерес или за осигуряване на плащането на данъци или други постъпления или глоби.

IV. СЪДЕБНА ПРАКТИКА.

A. НА НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА

34. С Решение № 4209 от 4.05.2022 г. на Върховния административен съд на Република България по адм. д. № 31/2022 г. е оставено в сила Решение № 5969 от 21.10.2021 г. по адм. дело № 4941/2021 г. на Административен съд София-град, с което е отхвърлена жалбата на "Ферексим" ООД против Разпореждане за създаване на запаси за извънредни ситуации № Р-12-206 от 29.04.2021 г. на заместник-председателя на Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси. Върховният административен съд приема следното: 1. Доколкото "Ферексим" ООД, през 2020 г. е осъществило внос и вътрешнообщностни пристигания на нефтен кокс, който е включен в приложение А, глава 3. 4. от Регламент (ЕО) № 1099/2008, дружеството е задължено лице по смисъла на § 1, т. 11 от Допълнителните разпоредби на ЗЗНН; 2. Нивата на запасите за извънредни ситуации, които се създават и поддържат от задължените лица, са нормативно определени и като такива са предвидими и еднотипно определени за всички задължени лица, а не само за "Ферексим" ООД, а видът нефтопродукт за запаса – котелно гориво е определен на основание чл. 12, ал. 11 от ЗЗНН; 3. Предвид това, че целта на закона е доминираща, с Разпореждането не е нарушен чл. 7, ал. 2 от ЗЗНН, според която разпоредба „Агенцията изпълнява функциите си по начин, който да не влияе на условията на пазара на нефт и нефтопродукти и на свободната конкуренция на този пазар“; 4. За неоснователни са приети възраженията на дружеството, че е принудено да придобие собственост, чиято стойност надвишава активите на дружеството, като е прието, че законово са регламентирани с разпоредбите на чл. 24, ал. 1 ЗЗНН и чл. 18, ал. 2 ЗЗНН възможности, чрез които е създаден баланс между интересите на икономическите оператори и целта на закона.

Върховният административен съд действа като последна инстанция.

35. С Решение № 2303 от 11.03.2022 г. на ВАС по адм. д. № 11966/2021 г. е оставено в сила Решение № 208 от 8.10.2021 г. на Административен съд - Сливен по адм. д. № 235/2021 г., с което е отхвърлена жалбата на "КАРИО" ООД против Разпореждане за създаване на запаси за извънредни ситуации № Р-12-103 от 28.04.2021 г., издадено от Заместник-председателя на Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси". С посоченото Разпореждане, доколкото дружеството е осъществило през 2020 г. вътреобщностни пристигания на смазочни масла, са определени нива на запаси за извънредни ситуации за периода от 01.07.2021 г. до 30.06.2022 г. по видове, съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗЗНН, както следва: котелни горива в размер на 172, 124 тона, които запаси да създаде, съхранява и обновява със свои средства и за своя сметка.

Административен съд – Сливен приема, че: 1. Разпореждането е съобразено с целта на закона, която се извлича от съображение 3, съображение 12 и съображение 19 от Директива на Съвета 2009/119/ЕО, чиито разпоредби се транспонират чрез националното законодателство и целите на която се преследват и от националните правни норми, като Разпореждането цели създаването на запаси от нефтопродукти, безусловно необходими в ситуации, които се характеризират като кризисни и извънредни, като вменяването на задължението за създаването на процесния запас с котелни горива цели постигането и на националната законова цел по аргумент от чл. 1, ал. 2 ЗЗНН; 2. Създаването и съхраняването на определените нива на запаси за извънредни ситуации е възможно да затрудни дейността на дружеството, както във финансово, така и в организационно отношение, но посоченото не нарушава принципа за съразмерност, нормативен израз на който са разпоредбите на чл. 6 АПК. Оспореното разпореждане, както и неговото изпълнение, не засягат права и законни интереси на оспорващия в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която Разпореждането е издадено, тъй като определените с разпореждането нива на запаси за извънредни ситуации са в точно установените от закона размери, като липсва предвидена от закона възможност така определените размери да бъдат намалени.

36. С Решение № 6628 от 5.07.2022 г. на ВАС по адм. д. № 408./2022 г., VI о., докладчик съдията Ю.Т., е отменено окончателно Разпореждане № Р-12-144/28.04.2021 г. на зам.-председателя на ДА ДРВВЗ, с което на дружество „Окема“ ЕООД като задължено лице по чл. 23 ЗЗНН са наложени индивидуални

задължения за създаване на ЗИС. В резултат, е окончателно отменено Разпореждане № Р-12-144/ 28.04.2021 г., като е прието, че: (i) продуктите предмет на внос и ВОП на „Окема“ ЕООД не са били енергийни продукти по смисъла на приложение А, глава 3.4 от Регламент /ЕО/ № 1099/2008 (неправилно са приети за такива от ДА ДРВВЗ) и (ii) на това основание „Окема“ ЕООД няма качеството на задължено лице по чл. 23, ал 2 или ал. 3 ЗЗНН и не може да бъде субект на индивидуални задължения за създаване и поддържане на ЗИС. Количествата внос и ВОП на „Окема“ ЕООД са били езети предвид при отчитането на общия нетен внос на нефтопродукти в страната през 2020 г. и при определянето на общото, а оттам и на всички индивидуални нива на ЗИС. След окончателната отмяна на Разпореждане № Р-12-144/ 28.04.2021 г., която е задължителна за ДА ДРВВЗ, следва да бъдат променени и намалени общото и съответно индивидуалните нива на запасите в страната за 2021 г. Същевременно, в ЗЗНН не е предвиден механизъм за това.

37. Висящи към момента пред Административен съд - Варна дела, с предмет законосъобразност на Разпореждане за създаване на запаси за извънредни ситуации от нефтен продукт, различен от продукта на икономическа дейност на лицето, са административни дела № 1110/2021г.; 1181/2021г., 1183/2021г., 1076/2022г., 1087/2022г; 1257/2021г.

Б. ПРАКТИКА НА СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

38. На настоящия състав на Административен съд – Варна не е известно разпоредбите на Директивата да са били предмет на тълкуване от страна на Съда на ЕС, като към момента липсва съдебна практика, постановена по преюдициални запитвания относно нейното тълкуване.

Известни дела пред СЕС са: C-428/22 (DEVNIA TSIMENT) и C-395/22 (Trade Express-L), образувани по отправени от Административен съд - Варна преюдициални запитвания по спорове, които са сходни с предмета на делото по основното производство, но при различна фактическа ситуация.

V. ПРИЧИНИТЕ, ПОРАДИ КОИТО ЗАПИТВАЩАТА ЮРИСДИКЦИЯ ИМА СЪМНЕНИЯ ОТНОСНО ТЪЛКУВАНЕТО НА ПРАВОТО НА ЕС И ВРЪЗКАТА МУ С НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

39. С обжалваното пред националния съд Разпореждане е задължено Дружеството, което е осъществило през 2021г. вътреобщностни пристигания на

нефтен кокс, да създаде и да съхранява в периода от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 г. нива на запаси от котелно гориво за извънредни ситуации в размер на 53422,256 тона. Така икономически оператор, вносител на един вид нефтопродукт, е задължен да създаде и съхранява друг вид нефтопродукт.

40. За целите на дейността си по производство на сода — калцинирана и бикарбонат, Дружеството закупува през 2021г. от свои европейски доставчици от Белгия, Германия, Италия и др. нефтен кокс, който използва като заместител на въглища. Поради осъществените доставки с оспореното Разпореждане ДА ДРВВЗ му определя задължения за създаване и съхраняване на ЗИС, които Дружеството трябва да създаде до 1 юли 2022г. в значително количество (53422,256 тона) под формата на котелно гориво. Така икономически оператор, вносител на един вид нефтопродукт, е задължен да създаде и съхранява друг вид нефтопродукт.

41. Жалбоподателят не разполага с регистрирани по ЗЗНН складове за ЗИС и не осъществява икономически дейности - не внася, не съхранява, не търгува или друго, с котелни горива. Дружеството не изпълнява задължението за създаване и поддържане на ЗИС. Разходите за изпълнение в страната — наемане на резервоари и закупуване на гориво, са изключително обременителни за Жалбоподателя. В допълнение, докато делото пред националния съд с висящо, за неизпълнение на вмененото с Разпореждането задължение за ЗИС, се извършват проверки и се издават административни актове за установяване неизпълнение на задължението по Разпореждането за ЗИС- към настоящия момент е издадено Наказателно постановление № 4513 от 29.11.2022г, с което на Дружеството е наложена имуществена санкция в размер 26 711 128лв. /двадесет и шест милиона седемстотин и единадесет хиляди сто двадесет и осем лева/ за извършено административно нарушение по чл. 17, ал. 1 ЗЗНН.

42. Дружеството не извършва никакви стопански дейности/търговия с котелно гориво и други течни нефтопродукти и не може да пусне на вътрешния пазар и да продаде на едро или на дребно на пазарен принцип никакви запаси от течни нефтопродукти (котелно гориво или други), понеже не разполага с капацитет и ресурси (технически, организационен и т.н.) за това, а и не притежава и изискуеми от други национални закони регистрации за осъществяването на такава дейност с течни горива/нефтопродукти. Следователно, създаването на запаси от котелно гориво или други течни

нефтопродукти, които Дружеството нито ще може лично да ползва в случай на нужда (затрудняване или прекъсване на доставките), нито ще може свободно да продава на други нуждаещи се, би означавало, че обективно няма да може да бъде постигната целта от създаването на запасите за извънредни ситуации, макар по документи да се отчита изпълнение на задължение за създаването им.

43. Възниква съмнение при тълкуването на общностното право, поради което е необходимо да се изясни, на първо място, дали допуска национално законодателство като българското, което предвижда едно лице да бъде задължено да създаде ЗИС от един вид енергиен продукт (котелно гориво) поради това, че е осъществявало икономическа дейност (внос/ВОП) с друг вид нефтопродукт като нефтен кокс.

44. Националният закон вменява задължение за създаване на ЗИС за всички лица, които през съответната календарна година са осъществили внос или ВОП на територията на страната на някой от енергийните продукти по Приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008. Националният закон обаче ограничава видовете продукти, с които се създават ЗИС, само до тези по чл. 2, ал. 1 от ЗЗНН (нефт и 4 категории нефтопродукти). Така, българското законодателство предвижда, че лице, което през предходната календарна година е внесло енергийни продукти по Приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008, е задължено да създаде ЗИС с някой от продуктите, изброени в чл. 2, ал. 1 от ЗЗНН.

45. По-конкретно, чл. 12, ал. 11 от ЗЗНН предвижда, не вносът и/или доставката от ВОП на нефтен кокс поражда задължение за създаване на запас с котелно гориво. Така е и в процесния случай — Дружеството е осъществило внос и ВОП на нефтен кокс и поради това е било задължено да създаде запас с котелно гориво, като няма право да създаде запас от нефтен кокс.

46. Като последица, за изпълнение на разпореденото му задължение. Дружеството следва да набави котелно гориво, с което същото нито разполага, нито е лицензиран складодържател, за да може самостоятелно (тоест без да дължи плащане на трето лице - складодържател) да го съхранява законосъобразно.

Освен това, съгласно ЗЗНН Дружеството няма и право да иска замяна на определеното му количество запас от котелно гориво със запас от нефтен кокс.

47. Същевременно, въвежданата със ЗЗНН Директива 2009/119 по никакъв начин не е ограничена единствено до течни горива. Според дефиницията на чл.2, б. „и“ от Директива 2009/119, „запаси от нефт“ означава запасите от енергийните продукти, изброени в глава 3.4 от Приложение А към Регламент (ЕО) № 1099/2008, т. е. от всички посочени там продукти, а не само от течни горива.

48. За правилното разрешаване на висиящия пред него спор следва, на второ място, да бъде изяснен обхватът на правомощията на държавите спрямо определянето на видовете продукти за създаване на ЗИС и обхватът на правомощията на държавите спрямо икономическите оператори. И по-специално точният смисъл, който е вложен в съображения (3), (17) и (33) от Преамбюла, член 2, букви „и“ и „й“, член 3, член 4, член 5, член, член 20 и чл. 21 от Директива 2009/119, предвид целта на Директива 2009/119 (член 1) и принципите при прилагането на правото на Европейския съюз, и в частност принципът на пропорционалност.

49. Като мярка за изпълнение задължението за създаване на ЗИС, Директива 2009/119 позволява на държавите-членки да налагат на икономически оператори (т.е. на частноправни лица) задължения по отношение на запаси, включително - да създават и поддържат запаси. В тази връзка възниква съмнение дали би противоречало на целите и духа на Директива 2009/119 и на принципа на пропорционалност по Хартата на основните права на Европейския съюз даден икономически оператор да бъде задължен да организира запас от енергиен продукт, с какъвто последният не е извършвал и не извършва никаква дейност, което естествено би породило за него задължения да закупи или заеме (делегира част от своето задължение) необходимото количество и да го съхранява съгласно нормативните изисквания (в лицензирани складове). Подобен подход създава финансова тежест на задължения оператор (да плати цена за покупка, да закупи или наеме съоръжение за съхранение на запаса, да го застрахова съгласно ЗЗНН, да плати акциз съгласно българското акцизно законодателство и др., както и в случаите на делегиране на задължението, доколкото делегирането е възможност по преценка на задълженото лице) и рефлектира върху правилата на вътрешния пазар и конкуренцията и по отношение на нефтопродукта, който икономическият оператор влага в производството си, и по отношение на нефтопродукта, определен като вид запас.

50. Поставя се въпросът трябва ли националният закон да държи сметка за вида на внесения от съответното лице енергиен продукт и дали той е сред видовете продукти, с които се създават ЗИС. По този начин, като ограничава видовете продукти, с които следва да се създадат ЗИС, вменявайки задължение на частните лица за създаване на такива запаси, националният закон не осигурява съответствие между вида на продукта, който съответното задължено лице е внесло, и вида на продукта, с който то следва да създаде запас. Нещо повече, националният закон не отчита дали задълженото лице използва продукта, с който следва да бъде създаден запас, в стопанската си дейност, респективно дали може да осигури нужното количество от този продукт, какви административни изисквания следва да бъдат изпълнени и какви финансови средства следва да бъдат вложени за постигане на тази цел и как това би се отразило на неговото финансово състояние и конкурентоспособност.

51. Възникват съмнения, че с националният закон се създават парични (налогоподобни) задължения за определени частноправни субекти, а целта на Директивата не е такава. Логиката на Директива 2009/119 при допускане на подобна намеса в правната сфера на частноправните субекти е именно в контекста на възможността на последните да изпълнят вменените им задължения в натура. Именно така би се постигнал (в съответствие с целта на Директива 2009/119, с принципа на пропорционалност, с правилата на вътрешния пазар и конкуренцията) разумният баланс между обществените (съюзния) и частния интерес, тъй като изпълнението в натура на задължението за създаване на запас с конкретен продукт от лица, които по предпоставка осъществяват икономическа дейност със същия продукт, не би причинило за последните извънредно големи затруднения. Респективно по този начин намесата в сферата на засегнатите лица би била с далеч по-нисък интензитет в съответствие с изискванията на съображение (33) от Директива 2009/119 тази интервенция да се осъществи чрез прозрачен механизъм при съблюдаване на правилата на вътрешния пазар и конкуренцията.

52. Създаденият със ЗЗНН режим на запасите за извънредни ситуации се отличава от този по Директива 2009/119 и гарантира създаването и ползването при нужда на ЗИС само за ограничена група лица — тези, ползващи нефтопродукти, от които могат да се създават запаси в страната (продуктите по чл. 2, ал. 1 от ЗЗНН). Лицата, ползващи други нефтопродукти (напр. нефтен кокс)

са лишени от подобна сигурност. От една страна, на тях им се възлага задължение да създават запаси от посочени от закона продукти, които те не ползват в дейността си (котелно гориво), но в случай на криза в снабдяването именно с продукта, който те потребяват (нефтен кокс, масла, битум и т.н.), те не могат да разчитат на никакви гаранции и защита, понеже съгласно ЗЗНН запаси от този продукт не се поддържат.

53. На трето място, по настоящото дело е установено, че „Солвей Соди“АД не извършва никакви стопански дейности/търговия с котелно гориво и други течни нефтопродукти и не може да пусне на вътрешния пазар и да продаде на едро или на дребно на пазарен принцип (чл. 51 ЗЗНН) никакви запаси от течни нефтопродукти (котелно гориво или други), понеже не разполага с капацитет и ресурси (технически, организационен и т.н.) за това, а и не притежава и изискуеми от други национални закони (ЗАРИДСНПП, ЗАДС, ЗДДС) регистрации за осъществяването на такава дейност с течни горива/нефтопродукти. Следователно, създаването на запаси от котелно гориво или други течни нефтопродукти, които „Солвей Соди“АД нито ще може лично да ползва в случай на нужда (затрудняване или прекъсване на доставките), нито ще може свободно да продава на други нуждаещи се, би означавало, че обективно няма да може да бъде постигната целта от създаването на запасите за извънредни ситуации, макар по документи да се отчита изпълнение на задължение за създаването им.

54. На четвърто място, като изисква от компаниите, които осъществяват внос и/или ВОП на нефтен кокс, да създават запаси за извънредни ситуации в други нефтопродукти, националният закон създава за тези компании сериозни финансови и логистични затруднения, които представляват мерки с еквивалентен на количествени ограничения ефект, и ограничават свободното движение на продукта нефтен кокс в страната. По този начин националният пазар „се затваря“ за продукта, доставян от търговски партньори в ЕС.

55. Тълкуване на съответните норми от правото на Европейския съюз е важно за случая, с цел да се установи дали Директива 2009/119 трябва да се интерпретира в смисъл, че не допуска национално законодателство, което определя като задължени за създаване на запаси от нефтопродукти за извънредни ситуации лица, които внасят само нефтен кокс, но не извършват никакви стопански дейности/търговия с други, посочени в Приложение А, глава

3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 г. енергийни продукти, и ги принуждава да започнат извършването на нова за тях стопанска дейност; ограничава видовете продукти, с които да се създават запаси за извънредни ситуации, като не допуска създаване на запаси от нефтопродукта, който задълженото лице ползва в стопанската си дейност;

56. Тук се позоваваме на разясненията, дадени е практиката на СЕС, и по-конкретно на Решение от 25 октомври 2001 година, дело C-398/98, ECLI:EU:C:2001:565; и Решение от 10 ноември 2011 година, Европейска комисия срещу Португалска република, дело C-212/09, ECLI:EU:C:2011:717. Решенията по посочените дела са постановени във връзка със спорове относно изпълнение от страна на гръцката и на португалската държави на задължения, произтичащи от актове на Общността. Макар фактите по тези дела, разгледани от СЕС, да са различни от фактите по настоящото дело, дадените в решенията разяснения на СЕС относно негативния ефект върху свободното движение на стоки и капитали, в т.ч. във връзка и при изпълнение на задълженията за създаване и поддържане на запаси за извънредни ситуации, са задължителни за националните съдилища и ще следва да се имат предвид при разрешаване на настоящия спор.

57. Възниква съмнение, че създаденият от българската държава механизъм за осигуряване на запаси, включително, наложените с оспореното Разпореждане на Дружеството задължения, са в противоречие с правилата на вътрешния пазар и конкуренцията и с разпоредбите на Директива 2009/119. От тази гледна точка, евентуално неизпълнение на ангажиментите на българската държава по Директива 2009/119 би било резултат на неправилна държавна политика, а не на действия на икономическите оператори, на които са възложени обективно неизпълними задължения или най-малкото изключително обременителни задължения, които обективно не са в състояние да постигнат целта на закона и са в пълно противоречие с принципа за пропорционалност.

58. Позицията на Жалбоподателя е, че е налице съмнение, че националното законодателство противоречи на Директива 2009/119, т.е., последната не е транспонирана правилно в българското законодателство, което би рефлектирало върху законосъобразността на процесния административен акт. Установяването на подобно несъответствие между разпоредбите на Директива 2009/119 и националния закон би се отразило на законосъобразността на Оспореното разпореждане. По-конкретно, в подобен

случай би се оказало, че Разпореждането е издадено въз основа на национален закон, който противоречи - не транспонира правилно Директива 2009/119, представляваща акт на правото на Европейския съюз.

59. Съгласно съображение (11) от преамбюла на посочената директива Нефтопродукти , собственост на предприятия, които са изложени на значителен риск от производства за принудително изпълнение по отношение на активите им , не следва да се вземат предвид. Показател за наличието на значителен риск от производство по принудително изпълнение е издаването на Наказателно постановление № 4513 от 29.11.2022г, с което на Дружеството е наложена имуществена санкция в размер 26 711 128лв. /двадесет и шест милиона седемстотин и единадесет хиляди сто двадесет и осем лева/ за неизпълнение на задължението по Разпореждане № P-12-196/28.04.22г. и то преди да приключи производството по оспорване на посоченото разпореждане, с което на дружеството е вменено задължението, да създаде, съхранява нива на запаси от котелно гориво в размер на 53422,256кг. От приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза се установява, че поради недостига на парични средства, покупката на ЗИС ще влоши някои от основните финансови показатели на дружеството- ликвидност, рентабилност, задлъжнялост. Освен това вещото лице заявява, че не е изключен риск от претенции за обявяване в несъстоятелност – при невъзможност от предоговаряне на условията за плащане.

60. От изложените факти следва извода, че с издаването на Наказателно постановление № 4513 от 29.11.2022г, с което на Дружеството е наложена имуществена санкция в размер 26 711 128лв., както и на Разпореждане № P-12-196/28.04.22г., с което на дружеството е вменено задължението, да създаде, съхранява нива на запаси от котелно гориво в размер на 53422,256кг., каквото следва да закупи, защото не разполага, за дружеството „се създава значителен риск от производства за принудително изпълнение по отношение на активите му“- (преамбюл –11) от Директивата, което не е целта на същата.

61. Исканото тълкуване на Директивата и посочените норми от нея цели да постигне необходимата яснота и безусловност, т.е. да очертае какви са правомощията на националните органи при индивидуалното определяне на запасите, за да се постигнат съответните резултати, респективно какъв е възможният обхват на задълженията на икономическите оператори.

За да се установи точния смисъл и съдържание на Директивата обаче, следва да се отпрати преюдициално запитване, защото тълкуването на актовете на ЕС попада сред правомощията на Съда на ЕС по силата на чл. 267 от ДФЕС.

Тълкуването на Директивата в настоящия случай ще даде възможност на българския съд да реши правилно спора, доколкото националният съд има съмнение по отношение правилното тълкуване на Директивата.

По изложените съображения, Административен съд – Варна, XXIII състав

О П Р Е Д Е Л И:

ОТПРАВЯ преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз съгласно чл.267, първи параграф, буква „б“ от Договора за функционирането на Европейския съюз, тъй като тълкуването на : 1/ Директива на Съвета 2009/119/ЕО от 14 септември 2009г. за налагане на задължение на държавите-членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти (включително съображение 11 и 33 от преамбюла, член 1, член 3, член 4, член 5, член 8 и член 20 от Директивата; 2/ член 30 и член 34 от Договора за функциониране на Европейския съюз и 3/ член 16 и чл.17 от Хартата на основните права на Европейския съюз, Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнесе, поради което е налице основание настоящият съдебен състав да отпрати преюдициално запитване до СЕС по реда на чл.267 от Договора за функциониране на ЕС със следните въпроси :

1/ В случай като този в основното производство, когато с оглед на изпълнение на задълженията си по член 3 от Директива 2009/119 държава-членка е избрала да наложи задължения по отношение на запасите на икономически оператори, следва ли понятието „икономически оператор“ по член 8 от Директива 2009/119 да се тълкува в смисъл, че включва местно дружество, което е осъществявало внос на територията на държавата-членка през предходната календарна година на един от енергийните продукти по приложение А, глава 3.4 от Регламент (ЕО) № 1099/2008 (в случая - нефтен кокс), но който енергиен продукт дружеството само използва за гориво, не го използва като суровина за производство на нефтопродукти, нито за продажба на пазара на нефт и нефтопродукти?

2/ Какви обстоятелства следва да вземе предвид държава-членка в законовите си разпоредби при определяне на качеството на определено лице -

като „икономически оператор“, субект на задължения по отношение на запасите? По-конкретно, при определяне качеството „икономически оператор“ по смисъла на член 8 от Директива 2009/119, следва ли държавата-членка да взема предвид икономическата дейност на дружеството и тя да включва внос, търговия с или потребление на конкретния нефтопродукт, за да бъде възложено на дружеството задължение да поддържа запаси за извънредни ситуации от този продукт?

3/ Ако в хипотеза като тази в основното производство, когато държавата-членка с изричен законов текст (чл. 2, ал. 1 ЗЗНН) е избрала да ограничи видовете нефтопродукти, с които да се създават, съхраняват, обновяват, ползват, възстановяват и контролират запаси за извънредни ситуации, единствено до следните четири категории: 1. автомобилни бензини; 2. газьоли, реактивни горива от керосинов тип и гориво за дизелови двигатели; 3. котелни горива; 4. газ пропан-бутан, *допустимо ли е при определяне на кръга на задължените лица, на които се възлагат задължения за поддържане на запаси — икономически оператори, както и за определяне на размера на запасите, които икономическите оператори следва да поддържат, държавата-членка да включва вносителите на други (всички останали) нефтопродукти, определени в глава 3.4 от приложение А към Регламент (ЕО) № 1099/2008?*

4/ Съответства ли на целта на Директива 2009/119, предвидена в член 1, както и в 3-то, 17-то и 33-то съображение, на чл. 20, параграф 1 от Директива 2009/119, (вменяващ задължение на държавите-членки да създадат условия част или всички техни запаси за извънредни ситуации да бъдат пуснати в обращение бързо, ефективно и по прозрачен начин), както и на чл. 16 от Хартата на основните права на ЕС („Свобода на стопанска инициатива“), национално законодателство, което задължава *икономически оператор*, който не внася, не купува, не продава, не влага в производство и не използва по какъвто и да било друг начин в своето производство определен нефтопродукт, в който държавата-членка е избрала да поддържа запасите за извънредни ситуации, чрез които да изпълни задължението си по член 3 от Директива 2009/119 (в случая — котелни горива), *да създаде запаси именно от този нефтопродукт (котелни горива), при което, за да изпълни задължението си, икономическият оператор е принуден да участва на нов за стопанската му дейност пазар на нефтени*

продукти (в случая - на котелни горива) и да създава запаси от тези продукти, които са му ненужни и които той не използва в дейността си?

5/ Съвместима ли е с основната свобода на ЕС за свободно движение на стоки, конкретно чл. 30 и чл. 34 ДФЕС, национална правна уредба като разглежданата, при която на лицата, въвеждащи на българския пазар енергийни продукти, различни от течни горива (конкретно в случая нефтен кокс), се вменяват задължения да създават и съхраняват запаси за извънредни ситуации с нефтопродукти (течни горива като мазут/котелно гориво, бензин, газьол/дизел), с каквито тези лица не осъществяват икономическа дейност (не внасят, не преработват и не търгуват), няма капацитет да съхраняват, и за да изпълнят задълженията за запаси за извънредни ситуации си са принудени да се включат и участват на пазара с нефтопродукти, заемайки или закупувайки такива от други частни субекти - предприятия от нефтената индустрия.

6/ Спазен ли е принципът на пропорционалност и по-конкретно спазено ли е изискването за баланс между обществения и индивидуалния интерес, при положение, че икономически оператор, който не внася, не купува, не продава, не влага в производство и не използва по какъвто и да било друг начин в своето производство определения му нефтопродукт (в случая - котелни горива), е задължен да създаде и съхранява запаси за извънредни ситуации от този нефтен продукт в значителни количества, които надвишават цялото средно годишно потребление на същия продукт (котелни горива) в държавата-членка за една календарна година, и за да изпълни това задължение, се налага икономическият оператор да направи значителни по размер разходи, които застрашават икономическата и финансовата му стабилност и биха довели до значителен риск от производство за принудително изпълнение по отношение на активите му?

7/ Съответства ли на член 1, във връзка с член 2, букви „и“ и „й“, с член 3, параграф 1 и с член 20, параграфи 1,3 и 5 от Директива 2009/119, национална правна уредба като разглежданата в основното производство, съгласно която запаси за извънредни ситуации се създават само от някои видове течни нефтопродукти (бензин, керосин, газьол/дизел, мазут, както и от газ пропан-бутан), но задължения за създаване и поддържане на запаси се възлагат и на икономически оператори, които чрез внос или ВОП използват други видове

енергийни продукти по смисъла на приложение А. глава 3. 4 от Регламент /ЕО/ № 1099/2008 (в случая - нефтен кокс), като по този начин тези икономически оператори са задължени да създават запаси за извънредни ситуации от посочените в закона видове продукти, *но не биха имали възможност в бъдеще да се ползват от тези запаси за извънредни ситуации, тъй като последните не се включват в ползваните от тях енергийни продукти?*

8/ Съответства ли на принципа за ефективност, съразмерност и възпиращо действие, предвиден в преамбюла – съображение (11) и член 21 от Директива 2009/119, системата от санкции, приложими при нарушение на националните разпоредби за задълженията за запаси за извънредни ситуации, съгласно която при нарушение на задълженията за запаси на икономическите оператори се налага имуществена санкция в размер на значителна парична сума, начислявана на тон върху количествата запаси, предмет на нарушението и то преди съдът да се произнесе по законосъобразността на съответния административен акт, с който се определя задължението за осигуряване на запаси за извънредни ситуации ?

Следва ли държавата-членка да предвиди в националната система от санкции задължение за компетентния орган да извършва индивидуална преценка на всеки отделен случай на нарушение и при определянето на размера на конкретната санкция да взема предвид и всички факти и обстоятелства от значение при извършване на съответното нарушение, както и потенциалните последици от нарушението е оглед целта на закона, в т.ч. че неизпълнението на задължението за създаване и съхраняване запаси за извънредни ситуации се дължи на липсата на вместимости за съхранение в държавата-членка на определените количества от съответния продукт (котелни горива); че за изпълнението на вмененото му задължение икономическият оператор е принуден да направи значителни по размер разходи, застрашаващи финансовата стабилност на дружеството и риск от производство по принудително изпълнение?

СПИРА на основание член 631, алинея 1 от Гражданския процесуален кодекс производството по делото до произнасяне на Съда на Европейския съюз.

Определението не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: